

**Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis,
Univerzitet Donja Gorica**

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I. OCJENA USLOVA

Na osnovu priložene dokumentacije konstatujem da kandidatkinja, dr Marija Radunović, ispunjava sve formalne uslove predviđene 72 stav 2, člana 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od 19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022, 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademska zvanja od 8.12.2022, na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

STEPEN OBRAZOVANJA

Dr Marija Radunović završila je osnovne akademske studije na Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis Univerziteta Donja Gorica 2011. godine, odbranom diplomskog rada na temu „Finansijski izvještaji kao izvor za obračun proizvodnje i biznis statistiku“. Nakon završetka osnovnih studija svoju akademsku specijalizaciju nastavila je kroz dva uzastopna magistarska programa i doktorske studije. Prvi magistarski program pohađala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Tor Vergata u Rimu (2011/2012), gdje je 2013. godine uspješno odbranila rad „Official dollarization phenomenon – the case of Montenegro“. Za ovaj akademski uspjeh nagrađena je priznanjem regije Lazio (Laziodisu) za izvrsne studente koji završe studije u roku i s najvišim rezultatima. U istom periodu započela je i drugi magistarski program na UDG-u, smjer „Međunarodna ekonomija“, gdje je 2016. godine odbranila tezu pod nazivom „Indikatori održivog razvoja“, čime je dodatno učvrstila svoj interes za savremene razvojne i ekonomske politike.

Doktorske studije „Međunarodna ekonomija“ upisala je na Univerzitetu Donja Gorica, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis u januaru 2018. godine, a doktorsku disertaciju pod nazivom „Mediterranski korijeni ekonomije Evrope“ odbranila je 23. juna 2022. godine pod mentorstvom prof. dr Veselina Vukotića. Doktorska istraživanja je radila na Univerzitetu Donja Gorica, a posebnu potvrdu kvaliteta njenog istraživačkog rada predstavlja činjenica da je za izradu doktorske disertacije 2018. godine dobila stipendiju Ministarstva nauke Crne Gore, namijenjenu podršci izuzetno izvrsnim mladim istraživačima. Tokom doktorskih studija i rada na Univerzitetu Donja Gorica, aktivno je učestvovala u projektima i studijskim boravcima u inostranstvu i time

**Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis,
Univerzitet Donja Gorica**

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

stekla bogato međunarodno iskustvo. Njen naučni i akademski razvoj bogatili su: istraživački boravak na KOF institute u Cirihu (Švajcarska) i rad na razvoju makroekonomskog modela Crne Gore, dvomjesečna ljetnja praska u banci Sichuan Tianfu Bank u Chengduu (Kina), kao i višenedjeljni boravak i usavršavanje u oblasti uloge informatičkih sistema u primijenjenim ekonomskim istraživanjima na State University of New York (SUNY), Njujork (Amerika). Ovaj period njenog obrazovanja obilježen je intenzivnim razvojem istraživačkih kapaciteta, interdisciplinarnim uvidima i uspostavljanjem međunarodne saradnje u oblasti društveno-humanističkih nauka. U skladu sa metodologijom rada na Univerzitetu Donja Gorica, te na doktorskim studijama "Međunarodna ekonomija", koleginica Radunović učestvuje u velikom broju međunarodnih konferencija, okruglih stolova i seminara, te objavljuje nekoliko radova.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

U prijavi na Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta, kandidatkinja dr Marija Radunović priložila je više radova koji su objavljeni u relevantnim međunarodnim časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka, od kojih 1 na SCI listi i 2 kao poglavlja u monografiji od međunarodnog značaja koju je izdao renomirani izdavač (Springer). Istraživačka oblast kandidatkinje su ekonomija Evrope, istorija evropske ekonomske misli i ideja, pa su i objavljeni naučni radovi multidisciplinarna istraživanja iz različitih oblasti ekonomije i ekonomskih ideja, koji omogućavaju dublje razumijevanje problema savremene ekonomije (finansija, evropske ekonomije i razvoja, demografskih osnova razvoja i sl).

Prvi rad pod naslovom "*Contemporary Migrations and Development Dynamics*", autora Marije Radunović i ostalih, objavljen u okviru konferencijskog zbornika "New Technologies, Development and Application VII" (Springer, 2024) – M2 Poglavlje u monografiji međunarodnog značaja, analizira složen odnos između savremenih migracija i ekonomskog razvoja. Polazeći od istorijskog kontinuiteta migracija, autorke istražuju kako potraga za boljim životnim uslovima oblikuje globalne migracione tokove, posebno u kontekstu savremenih izazova. Rad postavlja ključna pitanja o uzročno-posljedičnim vezama između migracija i razvoja: da li migracije podstiču razvoj ili su posljedica nerazvijenosti, te kako različiti faktori utiču na ove procese. Iako detalji metodologije nisu eksplicitno navedeni u dostupnom sažetku, rad se oslanja na teorijske uvide iz sociologije globalizacije i razvojnih studija, uključujući radove autora poput Saskie Sassen, Amartye Sena i Immanuela Wallersteina. Naučna relevantnost ovog rada ogleda se u njegovom doprinosu razumijevanju migracija kao višedimenzionalnog fenomena koji zahtijeva integrisane razvojne politike, posebno u zemljama u tranziciji. Rad pruža osnovu za dalje

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

istraživanje i dijalog o tome kako migracije mogu biti integrisane u strategije održivog razvoja, uzimajući u obzir njihove kompleksne uzroke i posljedice.

Drugi navedeni rad pod naslovom "*Understanding the Role of Financial Literacy in Enhancing Economic Stability and Resilience in Montenegro: A Data-Driven Approach*" koji je koleginica Radunović uradila kao članica petočlanog istraživačkog tima u časopisu "Sustainability" – Q2 (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju) koristi kvantitativnu metodologiju za analizu nivoa finansijske pismenosti građana Crne Gore i njenog uticaja na ekonomsku otpornost. Autori su sproveli anketno istraživanje na reprezentativnom uzorku od 1000 ispitanika širom Crne Gore, koristeći dvostepeni stratifikovani uzorak koji osigurava geografsku, starosnu i polnu zastupljenost. Istraživanje je obuhvatilo mjerenje tri dimenzije finansijske pismenosti: finansijsko znanje, ponašanje i stavove, uz primjenu faktorske analize, regresionih modela i deskriptivne statistike za interpretaciju rezultata. Rezultati ukazuju da su viši nivoi finansijske pismenosti značajno povezani sa zdravijim finansijskim praksama, poput štednje, kontrole duga i upotrebe bankarskih proizvoda. Osim toga, finansijski pismeniji pojedinci pokazuju veću otpornost na ekonomske šokove, što ih čini manje ranjivim u kriznim situacijama. Zaključak istraživanja je da unapređenje finansijske pismenosti može poslužiti kao efektivan instrument javne politike za jačanje makroekonomske stabilnosti. Naučna relevantnost ovog rada ogleda se u njegovom empirijskom doprinosu razumijevanju odnosa između finansijske pismenosti i ekonomske otpornosti u kontekstu male ekonomije u razvoju, kao što je Crna Gora. Takođe, studija popunjava prazninu u postojećoj literaturi o ovom pitanju na Balkanu, nudeći dokaze zasnovane na podacima i pružajući smjernice za dizajniranje ciljanih politika obrazovanja i ekonomskog osnaživanja građana.

Treći rad Rad "*Roots of the New Development Trends in Europe*" autora Marije Radunović i ostalih predstavljen je na konferenciji NT 2024 i objavljen je u okviru serije *Lecture Notes in Networks and Systems* (vol. 1070) od izdavača Springer (Q3 Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama rangiran u prvih 75 % časopisa po Scopusovom rangiranju) ekvivalencija sa M2: Poglavlje u monografiji izdatoj od strane renomiranog međunarodnog izdavača naučne literature). Ovaj rad istražuje istorijske i filozofske temelje evropske civilizacije, s ciljem razumijevanja savremenih izazova i budućih pravaca razvoja Evrope. Autorke povezuju evropski identitet, političke sisteme i ekonomske modele sa njihovim istorijskim izvorima, naglašavajući potrebu za njihovim preispitivanjem u uslovima savremene političke i društvene krize. Kroz interdisciplinarni pristup, rad otkriva duboke uzroke aktuelne nestabilnosti i poziva na redefinisane razvojnih strategija. U fokusu je ideja da Evropa mora obnoviti sopstvene

**Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis,
Univerzitet Donja Gorica**

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

vrijednosne osnove kako bi se uspješno nosila s budućim izazovima. Analiza pruža koherentan teorijski okvir za razmatranje uloge istorijskog nasljeđa u oblikovanju budućnosti. Zbog toga ovaj rad ima posebnu naučnu relevantnost kao podloga za dijalog o kulturnim, političkim i ekonomskim aspektima razvoja Evrope.

STRUČNI RAD

Kandidatkinja Marija Radunović se ističe kao stručna i predana saradnica u nastavi i naučnim istraživanjima u okviru Univerziteta Donja Gorica. Od 2013. godine kontinuirano je angažovana na izvođenju nastave iz oblasti ekonomije i razvoja, statistike i istorije ekonomskih ideja, na osnovnim i postdiplomskim studijama. Osim toga, učestvuje u realizaciji naučnoistraživačkih projekata kako nacionalnog tako i međunarodnog tipa.

Godine 2013. Započinje karijeru na Univerzitetu Donja Gorica, a u okviru Instituta za strateške studije i projekcije, gdje učestvuje u istraživanjima i projektima ovog instituta, ali još više, u velikom broju inovativnih inicijativa i projekata UDG-a. Rad na Univerzitetu pružio joj je mogućnost učešća u velikom broju međunarodnih konferencija, obuka, treninga koji su značajno oblikovali kandidatkinjin profesionalni put i razvoj.

Osim aktivnog učešća u nastavnom procesu i rada sa velikim grupama studenata i studentkinja, kandidatkinja Radunović poseban doprinos daje kroz koordinaciju inovativnog projekta „Ideje i karakter“ koji obuhvata sve studente osnovnih studija UDG-a, kao i menadžment timom od 45 saradnika Univerziteta, u kojem je razvijala mentorsku i organizacionu ekspertizu, te kroz koordinaciju programa Porodični menadžment i biznis na Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis. Njena istraživačka uloga dodatno je proširena kroz svakodnevni rad u kabinetu Rektora, gdje doprinosi razvoju strategije i akademskih inicijativa Univerziteta. Kroz organizaciju naučnih i stručnih događaja, kao i aktivno učešće u akademskoj zajednici, Marija Radunović potvrđuje visoki nivo profesionalne zrelosti, akademske posvećenosti i integriteta nastavnog i istraživačkog rada.

U dijelu projekata, učestvovala je u nacionalnim i međunarodnim naučnoistraživačkim projektima.

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

PEDAGOŠKA OSPOSOBLJENOST

Dr Marija Radunović je od početka svog radnog angažmana (novembar 2013) uključena u nastavni proces, gdje je i danas angažovana kao saradnica u nastavi na predmetima iz oblasti ekonomije, istorije ekonomskih ideja, statistike, mikroekonomskih i makroekonomskih osnova za biznis, od kojih se neki od njih izvode na engleskom jeziku (Ekonomija i razvoj, Osnovi statistike, Ekonomija porodičnog biznisa I i II, Business Economics) na osnovnim i postdiplomskim studijama. U nastavi koristi referentne inostrane udžbenike, čime studentima omogućava sticanje aktuelnog znanja i vještina u oblasti menadžmenta ljudskih resursa i inovacija.

Tokom svog dugogodišnjeg rada na Univerzitetu Donja Gorica, Marija Radunović je aktivno uključena u eksperimentalni program predmeta „Ekonomija i razvoj“, kojim rukovodi prof. dr Veselin Vukotić. Ovaj inovativni pristup organizacije, pripreme i realizacije nastave zasnovan je na inovativnom pristupu studentima, koji zahtijeva visok nivo pripremljenosti i posvećenosti svih predavača i saradnika. Iskustvo stečeno u ovom eksperimentu značajno je unaprijedilo njenu metodologiju rada, koju je potom primijenila i na druge predmete na kojima je angažovana. Pored toga, učestvuje u realizaciji Projekta „1:1“, koji okuplja oko 40 mladih saradnika i studenata različitih fakulteta i programa Univerziteta Donja Gorica. Projekat, čiji je idejni tvorac rektor prof. dr Veselin Vukotić, realizuje se svakog prvog petka u mjesecu kroz diskusije, seminare i susrete na teme vezane za savremene obrazovne i društvene izazove. Cilj projekta je stvaranje podsticajnog kulturološkog ambijenta koji stimulise stvaralački razvoj svih članova univerzitetske zajednice. Kroz ovaj projekat podstiče se razvoj lične i profesionalne zrelosti, osjećaja odgovornosti i pedagoških vještina mladih saradnika. Marija Radunović aktivno doprinosi ovim procesima kroz diskusije, mentorstvo i sopstveni profesionalni primjer. Pedagoški rad kolegistica Radunović razvijala je i kroz niz seminara i obuka koji su organizovani za saradnike u okviru EU projekata, ali i dovođenjem eksperata za unapređenje pedagoških vještina (npr. Višenedjeljna obuka „Umijeće prezentovanja“). Poseban aspekt pedagoškog rada dr Marije Radunović razvija se kroz koordinaciju veoma značajnog i sveobuhvatnog projekta „Ideje i karakter“, koji je jedna od najvećih inovacija našeg univerziteta. Projekti poput „Ekonomije i razvoja“, „Ideje i karakter“ i „1:1“ dodatno potvrđuju njenu posvećenost obrazovanju, unapređenju nastavnih metoda i razvoju univerzitetske zajednice.

Njen pedagoški rad ogleda se u ozbiljnom i odgovornom odnosu prema nastavnim obavezama, saradnji sa studentima, uvažavanju studenata i jasnom i inspirativnom prenošenju znanja.

**Fakultetu za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis,
Univerzitet Donja Gorica**

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta
iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija**

II. VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI

DJELATNOST	Broja bodova	
	Poslije izbora	Ukupno
1.NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	28	28
4. STRUČNA DJELATNOST	30	30
UKUPNO	58	58

III. MIŠLJENJE NA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu prethodno izrečenog kandidatkinja dr Marija Radunović ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje docent iz oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija predviđene 72 stav 2, člana 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od 19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022, 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademska zvanja od 8.12.2022, na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

Imajući u vidu visoke rezultate koje je kandidatkinja postigla u nastavnom, naučno-istraživačkom i stručnom radu, sa zadovoljstvom predlažem Naučno-nastavničkom vijeću Fakulteta za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis i Senatu Univerziteta Donja Gorica da dr Mariju Radunović izabere u zvanje docent za grupu predmeta iz oblasti oblasti istorija ideja, ekonomija kulture i etička ekonomija.

Podgorica, 03.05.2025.

RECENZENT

Prof. dr Veselin Vukotić